

Predlog zaključkov posveta Kje smo z uresničevanjem vsebin Resolucije o Nacionalnem gozdnem programu?

1 SLOVENIJA IMA STRATEŠKI DOKUMENT

1.1 Slovenija je že pred sprejetjem Resolucije o NGP v Državnem zboru imela izdelan strateški pogled na razvoj gozdov in gozdarstva v Programu razvoja gozdov Slovenije (parlament ga je sprejel leta 1996), ki je bil podlaga tudi za izdelavo NGP.

1.2 Po soglasnem sprejetju Resolucije o nacionalnem gozdnem programu (ReNGP) v Državnem zboru Republike Slovenije je na spremljanje izvajanja ReNGP opozarjala nevladna organizacija Zveza gozdarskih društev Slovenije, ki je organizirala dva posveta o ReNGP.

1.3 Posvet je opozoril, da bi v slovenski javnosti morali spodbuditi proces, v katerem bi stalna aktivnost prispevala k nastajanju sprememb in dopolnitev politike gospodarjenja z gozdovi in rabe njihovih koristi ter predelave lesa in njegove rabe.

1.4 Ugotavlja se, da je ReNGP dokument, sprejet na najvišji ravni, ki v državi odmerja ustrezno pozornost za oblikovanje in uresničevanje politike ravnanja z gozdovi in njihovimi koristmi. Celotno družbo zavezuje za njeno uresničevanje, dejavniki, ki so najbolj povezani z gozdovi, pa morajo še bolj postati njegovo gonilo.

2 URESNIČEVANJE IN SPREMLJANJE URESNIČEVANJA RENGP

2.1 Ker Republika Slovenija ni ustrezno spremljala izvajanja NGP, ni v celoti izpolnila obveznosti, za katero se je zavezala na ministrski konferenci o varstvu gozdov, ki je bila leta 2003 na Dunaju. Tam je bila tedaj sprejeta deklaracija Evropski gozdovi – skupne koristi, skupna odgovornost. Države podpisnice, tudi Slovenija, so se zavezale k izdelavi in uporabi NGP kot orodja za participativno in medsektorsko povezovanje na področju gozdov in gozdarstva.

2.2 ReNGP ni omenjena v Programu razvoja podeželja (PRP za obdobje 2014–2020. V PRP za obdobje 2014–2020 pa je zajet akcijski načrt Les je lep. Uredba Sveta Evrope sicer določa, da mora podpora PRP za gozdarstvo temeljiti na nacionalnih programih za gozdove ali enakovrednih orodjih, ki upoštevajo zaveze, sprejete na ministrskih konferencah o varstvu gozdov v Evropi.

2.3 Ker ni bilo spremljanja in analize izvajanja NGP, tudi ni bila omogočena ustrezna participacija javnosti pri usmerjanju razvoja gozdov in gozdarstva v Sloveniji. Element participativnosti, ki mora biti zajet v NGP, je medsektorsko usklajevanje. Zato lahko v analizi Strategije za ohranjanje biotske raznovrstnosti v Sloveniji, ki jo je izdelal Zavod Symbiosus, v poglavju Gozdarstvo zasledimo medsektorsko neuskklajenost z ReNGP v stališčih, ki obravnavajo povečanje sečenj, gradnjo gozdnih prometnic in varstvo narave.

3 KAJ SPREMENITI, DA BO URESNIČEVANJE ŠE USPEŠNEJŠE

3.1 Za oživitev participacije v delovanju NGP je treba nameniti veliko pozornost medsektorski povezavi in izboru deležnikov ter doseči njihovo zavezanost za uresničitev NGP. ZG zavezuje predvsem ministrstvo, odgovorno za gozdarstvo, pa tudi Vlado RS za pripravo in sprejem Operativnih programov za uresničevanje ReNGP, vsakih pet let pa tudi poročil o uresničevanju ReNGP. Priprava in obravnava programov ter poročil mora biti priložnost za vzbuditev zanimanja javnosti.

3.2 Ciljem in usmeritvam v NGP je treba zaradi njihovega velikega števila določiti prioritete glede pomena njihovega izvajanja, tistim, po prioritetah najvišje uvrščenim, pa dodati tudi ukrepe za njihovo doseganje, po možnosti tudi zavezance za njihovo uresničevanje. Zdaj imajo vsi zapisani enako težo in ne motivirajo dovolj za njihovo izvajanje; zbuja vtis, da so le spisek želja

gozdarskih strokovnjakov. Zato je treba opredeliti vsaj okvirna finančna sredstva, ki so potrebna za uresničevanje ciljev ReNGP.

3.3 Zmanjšati je treba razkorak med načrtovanim in izvedenim odpiranjem gozdov z gozdno infrastrukturo. Graditev gozdnih cest oz. odprtost gozdov je pogoj ekonomičnega gospodarjenja z gozdom in s tem tudi uresničevanja ciljev, opredeljenih v ReNGP.

3.3 Cilji ReNGP na področju naravovarstvenega nadzora v gozdarstvu niso doseženi, brez dvoma pa sodijo v celovito obravnavanje gozdov in njihovega razvoja. Za njihovo uresničevanje sta potrebni stabilna inšpekcijska služba ter stabilna javna gozdarska služba.

3.4 Uresničevanje ciljev ReNGP, ki so povezani z razvojem podeželja, lastniki gozdov in splošno javnostjo, sicer poteka, vendar pa je zelo odvisno od razpoložljivih finančnih sredstev, ki se zmanjšujejo iz leta v leto.

4 LASTNIKI GOZDOV POMEMBNO PRISPEVAJO K URESNIČEVANJU

4.1 Povezovanje lastnikov gozdov se je sicer začelo in ga je treba spodbujati tudi vnaprej. Sedaj je manj kot 1 % lastnikov gozdov vključenih v Zvezo lastnikov gozdov Slovenije. Skladno z zakonom o gozdovih mora odgovorno ministrstvo pripraviti potrebne osnove, ki bodo prispevale k pospešenemu povezovanju. To lahko bistveno prispeva k uspešnejšemu gospodarjenju z gozdovi in uspešnejšemu usmerjanju njihovega razvoja. Ustanavljanje skupin proizvajalcev v okviru Programa razvoja podeželja 2014–2020 in iskanje sodobnih oblik skupnega gospodarjenja lahko pomaga pri premagovanju slabosti razdrobljene gozdne posesti.

4.2 Vključenost lastnikov gozdov v gozdnogospodarsko in lovskoupravljavsko načrtovanje je premajhna. Lastnike bi morali vključevati že v pripravo osnutkov načrtov za gospodarjenje z gozdovi.

4.3 Za večjo realizacijo poseka v zasebnih gozdovih je treba lastnike motivirati, spodbujati, ne

pa jih kakor koli siliti. To bo mogoče s pristopi, ki bodo zmanjševali stroške gospodarjenja in povečevali učinkovitost na trgu z gozdnimi sortimenti, hkrati pa z zagotavljanjem stabilne preskrbe lesne industrije omogočilo njeno uspešnost, ki je tudi pogoj za učinkovitost gospodarjenja z gozdovi.

4.4 Interesna združenja lastnikov gozdov so dala pobudo za spremembo 5. Člena zakona o gozdovih, ki določa prost dostop v gozdove. Temu sicer ne nasprotujejo, zahtevajo pa drugačno določitev rabe gozdov. Ureditev odnosov med lastniki gozdov in uporabniki koristi gozdov je treba ustrezno nadgraditi v spremembah predpisov o gospodarjenju z gozdovi. Pri tem je treba upoštevati filozofijo, da lastniki gozdov za to, kar v svojih gozdovih naredijo zaradi javnih koristi, prejmejo ustrezno nadomestilo pri izvajanju ukrepov in ustrezno strokovno pomoč.

4.5 Cilj ReNGP – zmanjševati razdrobljeno gozdno posest – se uresničuje z zakonskimi predpisi, ki preprečujejo deljenje gozdnih parcel in omogočajo uveljavljanje pravice prednostnega nakupa. Da bo doseganje cilja opazno, je treba določila predpisov dosledno izvajati še naprej, v nekaj vzorčnih katastrskih občinah pa narediti poskus zložbe zemljišč. Zagotoviti je treba stabilna sredstva za povečevanje površin državnih gozdov z nakupi. Finančno bi morali spodbujati zamenjave gozdnih posesti v zasebnih gozdovih, ki zmanjšujejo razdrobljenost. Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov naj z ustreznimi zamenjavami in nakupi še aktivneje prispeva k zaokroževanju gozdnih posesti.

5 URESNIČEVANJE CILJEV RENG P JE TUDI URESNIČEVANJE RAZVOJA GOZDOV

5.1 Nacionalni gozdni program je namenjen analizi stanja gozdov in njihovih vlog, učinkov opravljenih ukrepov v gozdovih in populacijah divjadi, odpiranja gozdov z gozdnimi prometnicami, uporabe tehnologij za pridobivanje lesa, svetovanja lastnikom gozdov in ozaveščanja javnosti. Za vse to je tudi v prihodnje potrebna enovita javna gozdarska služba za gozdove vseh lastništev. Ob povečanih obremenitvah gozdov

bo še bolj potreben celovit medsektorsko usklajen pogled na njihov razvoj, na katerega ne sme vplivati vpliv razdrobljenih interesov.

5. V gozdnogospodarskih načrtih ni analiz učinkov nege gozdov. Za ugotavljanje učinkov nege so potrebne dolgoročne raziskave. Dvajset let obstoja javne gozdarske službe je že obdobje, v katerem bi morale biti poleg količinskih pripravljene tudi kakovostne analize uspehov in odklonov od načrtovanega razvoja gozdov. Analiza učinkov nege je potrebna tudi za prepričevanje javnosti o potrebnih finančnih sredstvih za sofinanciranje vlaganj v gozdove.

5.3 Nega gozdov poteka v **maspelnju podlavšek** ReNGP – navzdol. Vzrok je tudi zmanjševanje sredstev za sofinanciranje nege gozdov s strani države. Zagotoviti bo treba zadostna in predvsem stabilna finančna sredstva. V časih, ko od gozdov pričakujemo več, se bo morala izkazati tudi naša povečana skrb za njihov razvoj. Ker je poleg količine vprašljiva tudi kakovost opravljenih negovalnih del predvsem v zasebnih gozdovih, je treba proučiti sisteme organiziranja v sodobnih oblikah skupnega gospodarjenja, ki bodo omogočali uresničitev načrtovanega.

5.4 Za kakovostno izvedbo nege v zasebnih gozdovih je potreben kakovosten pristop do lastnika gozda, kar je naloga revirnih gozdarjev. Lastniku

gozda je treba tudi večkrat razložiti pomen nege in njene pravočasne ter pravilne izvedbe.

6. SNOVALCI GOZDARSKE POLITIKE SE MORAJO BOLJ POSVETITI SVOJI TEMELJNI NALOGI

6.1 Pisanje nove gozdarske zakonodaje in sprejemanje novih modelov upravljanja z gozdovi terja temeljito pripravo, katere del je tudi poznavanje sistemov gospodarjenja v tujini, zlasti v državah EU. Tega pa nikakor ni mogoče doseči s kampanjskim pristopom. Dvajsetletno trajanje veljavnega ZG je že tako obdobje, da mora biti po njem jasno, kaj je treba v ZG nadgraditi, kaj pa zaradi neučinkovitosti opustiti.

6.2 Resorno ministrstvo mora pripraviti analizo uresničevanja ReNGP, določiti potrebne dopolnitve ReNGP in sestaviti operativne programe, kot določa aktualni zakon o gozdovih.

6.3 Snovalci gozdarske politike se morajo odločiti, ali uresničevati zapisano v ReNGP ali jo spremeniti oziroma dopolniti.

Predlog pripravili in ga dopolnili s pripombami referentov:

mag. Andrej BREZNIKAR
Jože FALKNER
Tone LESNIK

Strokovno izrazje

Terminološka komisija ZGD znova objavlja izraze, ki jih je iz drugih virov vključila v abecedni seznam štirih zvezkov Gozdarskega slovarja - Lexicon silvestre, kjer še nimajo razlag. Sedaj je izdelala razlage za izraze z različnih vsebinskih področij. Osnovni predlog zanje je pripravil Arne Kozina, dipl. ing. Za boljše preglednost so navedeni tudi vrstilci Gozdarske decimalne klasifikacije. Tako komisija dopolnjuje Gozdarski slovar.

156.2	odstrel <i>m</i>	število divjadi/2274/, ki se jo odstrani (odstrelji) iz lovišča, zlasti zaradi uravnavanja številčnosti divjadi.
164.4	steblo <i>s</i>	osrednji, nadzemni del rastline (stebelnice), ki nosi liste, cvetove in plodove prim.: deblo/0084/, /0534/
181.63	poganjek <i>m</i> , vodni +	poganjek/0081/, ki odžene iz sekundarnega popka (na deblu ali panju); sin.: drugotni poganjek/0151/, /3247/ prim.: adventivni popek/1181/
228.5	drogovnjak <i>m</i> , starejši	razvojna stopnja sestoja/0253/ s srednjim prsnim premerom/0743/ od 20 do okrog 30 cm prim.: drogovnjak/0288/, mlajši drogovnjak/1344/